

DZIAŁ XVIII

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów (biur) maklerskich, szkół wyższych, samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług);
- 2) przychody ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: przychody ze sprzedaży lub wpływy z likwidacji środków trwałych i inwestycji rozpoczętych, odpisane przedawnione zobowiązania, wyegzekwowane kary i grzywny oraz otrzymane: odszkodowania, nieodpłatnie składniki majątku, dotacje, subwencje i dopłaty;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: dywidendy z tytułu posiadania udziałów w innych jednostkach oraz papierów wartościowych, przychody ze sprzedaży udziałów i papierów wartościowych, odsetki od udzielonych pożyczek i przeterminowanych należności, oprocentowanie lokat i rachunków bankowych, potrącone dyskonto przy zakupie weksli i czeków obcych, dodatnie różnice kursowe, przychody z rozwiązywania rezerw itp.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszt wytworzenia sprzedanych produktów powiększony o koszty sprzedaży (z podatkiem akcyzowym) i o koszty ogólnego zarządu (wariant kalkulacyjny) lub są to koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów (wariant porównawczy);
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, tj. koszty związane ze sprzedażą składników majątku trwałego, inwestycji, odpisane należności prze-

CHAPTER XVIII

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses (brokerage offices), higher education institutions, independent health care facilities and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) sales revenues of products (goods and services);
- 2) sales revenues of goods and materials (including sums due from the sale of re-use packages);
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: sales revenues or income from the liquidation of fixed assets and investments begun, deducted expired liabilities, collected fines and penalties as well as received: compensations, gratuitous components of assets, allocations, subsidies and surcharges;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: dividends from possessed investments in other entities as well as securities, revenues from the sale of investments and securities, interest on loans granted and expired receivables, interest rates on bank deposits and accounts, discounts deducted for the purchase of bills of exchange and foreign cheques, positive exchange rate differences, revenues from the dissolution of reserves, etc.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the manufacturing cost of products sold increased by selling cost (including excise tax) and by the cost of management and administration (calculation variant) or the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories (comparative variant);
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs, i.e., costs connected

dawnione, należności umorzone i nieściągalne, skutki aktualizacji wartości zasobów rzeczowych składników majątku obrotowego, zapłacone kary, grzywny i odszkodowania oraz darowizny na rzecz osób prawnych i fizycznych;

- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności odsetki (w tym również za zwłokę w zapłacie) i prowizje od pożyczek i kredytów, płacone dyskonto, straty na sprzedaży papierów wartościowych, ujemne różnice kursowe (z wyjątkiem odsetek, prowizji, różnic kursowych dotyczących inwestycji rozpoczętych i środków trwałych).

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług.

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi, zaniechaniem lub zawieszeniem pewnego rodzaju działalności (w tym również istotną zmianą metod produkcji lub sprzedażą zorganizowanej części jednostki) oraz postępowaniem układowym lub naprawczym.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
  - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
  - **netto** jako relację wyniku finansowego

with the sale of components of capital assets, investments, deducted expired receivables, doubtful and lost accounts receivable, the results of revaluating tangible components of current assets, paid fines, penalties and compensation as well as donations for legal and natural persons;

- 4) *financial costs, in particular, comprising interest (including interest on late payments) and commissions on loans and credits, discounts paid, losses on the sale of securities, negative exchange rate differences (excluding interest, commissions, positive and negative exchange rate differences, concerning investments begun and fixed assets).*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and in particular, the result of coincidental events, certain types of ceased or suspended activity (also including a significant change in the methods of production or the sale of an organised part of an entity) as well as negotiations or improvement.

7. The gross financial result (profit or loss) is the financial result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
  - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
  - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;

netto do przychodów z całokształtu działalności;

3) **wskaźnik bieżącej płynności:**

- **I stopnia** jako relację środków pieniężnych i papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu do zobowiązań krótkoterminowych,
- **II stopnia** jako relację należności i roszczeń, środków pieniężnych oraz papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu do zobowiązań krótkoterminowych,
- **III stopnia** jako relację majątku obrotowego (zapasów, należności i roszczeń, papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu, środków pieniężnych oraz rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych.

12. Majątek obrotowy obejmuje: zapasy, należności i roszczenia, środki pieniężne, krótkoterminowe papiery wartościowe i rozliczenia międzyokresowe czynne.

13. Kapitały (fundusze) własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) rezerwowy z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik finansowy netto roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach akcyjnych — kapitał akcyjny,
- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.) — kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych — fundusz założycielski,
- w spółdzielniach — fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, cywilnych — kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

Kapitał zagraniczny to kapitał wniesiony do przedsiębiorstwa przez podmiot zagraniczny. Podmiotem zagranicznym może być:

- osoba prawna z siedzibą za granicą,
- osoba fizyczna, mająca miejsce zamieszkania za granicą,
- niemająca osobowości prawnej spółka osób prawnych lub fizycznych, utworzona zgodnie z ustawodawstwem państw obcych.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przed-

3) **current liquidity ratio of:**

- **first degree** as the relation of monetary funds and securities designed for turnover to short-term liabilities,
- **second degree** as the relation of charges and claims, monetary funds and securities designated for turnover to short-term liabilities,
- **third degree** as the relation of current assets (stocks, dues and claims, securities designed for turnover, monetary funds and inter-period settlements of accounts) to short-term liabilities.

12. Current assets include: inventories, dues and claims, cash equivalents, short-term securities and deferred expenditures.

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: core capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years as well as net financial result of the turnover year. Core capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- share capital — in joint stock companies,
- initial capital — in limited liability companies,
- founders' capital — in state owned enterprises,
- participation fund — in co-operatives,
- owners' capital — in limited partnership, unlimited partnership and civil law partnership companies.

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in co-operatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

Foreign capital is capital transferred to an enterprise by a foreign entity. A foreign entity includes:

- a legal person with the head office located abroad,
- a natural person with a foreign place of residence,
- a company of legal or natural persons, without legal personality, established in accordance with regulations applicable in the foreign country.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities — when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities — when their repayment period on

siębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

16. W tabl. 5, 6 i 7 szczegółowe podziały zapasów, należności i roszczeń, kapitałów (funduszy) podstawowych oraz zobowiązań długo- i krótkoterminowych nie obejmują jednostek prowadzących działalność gospodarczą na niewielką skalę (art. 50 ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. — Dz. U. Nr 121, poz. 591).

the balance day is not longer than one year.

15. *Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.*

16. *In tables 5, 6 and 7, the detailed divisions of inventories, dues and claims, core capital (fund) as well as long and short-term liabilities do not include entities conducting small scale economic activity (art. 50 of the Act on Accounting dated 29 IX 1994 — Journal of Laws No. 121, item 591).*